

Uitvoeringsprogramma 2017 + 2018

Actieplan Duurzaamheid Noord-Holland Noord

Inhoud:

- A4 Circulair, grondstoffen
- A4 Circulair, biomassa
- A4 Energieneutraal bouwen/gasloos ontwikkelen (nieuwbouw)
- A4 Warmte/koude
- A4 Zon/Wind
- Projectstructuur

Uitvoeringsprogramma 2017 + 2018, Actieplan duurzaamheid Noord-Holland Noord**Onderwerp: 1.Circulair, grondstoffen****Bestuurlijke trekker:** J. Nagengast, wethouder Alkmaar**Ambtelijk adviseur:** Esther Cremer

Bovenregionaal: Samenwerken in dit actieplan. NHN lijkt een goed niveau om te kunnen bundelen, de drie afzonderlijke regio's zijn daarvoor te klein. Van belang om bij dit onderwerp goed samen te werken/af te stemmen en gebruik te maken van de kennis en expertise van de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Regionaal: Vinden er diverse projecten plaats om afval te verminderen. Voorbeelden zijn 100-100-100 campagne HVC, 10-10-10 campagne bedrijven GP Groot, Matchmaker Provincie/TU Delft

Lokaal: Pilots circulair ondernemen op bedrijventerreinen (scans circulair)

Doel en resultaat

Doel: Naar een circulaire economie met nieuwe bedrijvigheid.

Bovenregionale samenwerking voor hoogwaardige recycling. Volume creëren door het opschalen van afvalstromen, zodat er een grotere (afzet)markt ontstaat voor o.a. Recyclings- installaties en product innovaties.

Resultaat:

- Gedegen materiaal-afvalstromenanalyse op NHN niveau met toetsingskader om te bepalen wat voor NHN kansrijke stromen zijn om binnen deze actie circulair op te pakken
- Inzicht over hoe je aan circulaire economie kunt werken (voorstel voor aanpak, stappenplan, korte/middellange/ lange termijn oplossingen, rol afvalverwerkers/bedrijvigheid, transitiestrategieën)
- Keuze voor welke materiaal-/afvalstroom/stromen er binnen NHN circulaire projecten/afspraken gemaakt worden, afspraken maken over de verdeling van de verschillende afval/grondstoffenstromen
- Vraag en aanbod matchen ten behoeve van een rendabele businesscase
- Gemeenten hebben inzicht in de instrumenten om bij te dragen aan volume-opschaling
- Kringlopen in NHN sluiten

Acties: inspanning en planning

1. Voorjaar 2017: Verkenning rapportage grondstoffenanalyse en kansenkaart van de Provincie Noord-Holland opgesteld door Circle Economy. Overleg met Provincie en Circle Economy, opstellen uitvraag voor een onderzoek door Circle Economy naar materiaalstromen/ grondstromen in NHN + toetsingskader wat voor NHN kansrijke stromen zijn om binnen deze actie circulair op te pakken + voorstel voor plan van aanpak/stappenplan.
2. Mei/juni 2017: offerte Circle Economy is beschikbaar, overleg over offerte/verdere traject, na beschikbaar stellen middelen door gemeenten kan opdracht tot uitvoering verstrekt worden.
3. Doorlooptijd van de opdracht nog niet bekend.
4. 1 december: Startbijeenkomst 'Verkenning circulaire economie in Noord-Holland Noord'
5. Voorjaar 2018: Inventarisatie kansrijke projecten

Geld en capaciteit

Uitvoeren onderzoek: Kosten geraamd op € 60.000,-- - € 90.000,-- te verdelen over de 17 gemeenten (volgens inwonerverdeelsleutel).

Ambtelijke capaciteit: gemeente Alkmaar, RUD NHN, inhoudelijke invulling bijeenkomst mogelijk in samenwerking met Provincie en Ontwikkelingsbedrijf NHN.

Uitvoeringsprogramma 2017 + 2018, Actieplan duurzaamheid Noord-Holland Noord	
Onderwerp:	2 Circulair, biomassa
Bestuurlijke trekker:	S. van der Veek, wethouder Schagen
Ambtelijk adviseur:	Kathy Boomstra

- **Bovenregionaal:**

NHN lijkt een goede schaal om het aanbod, de vraag en mogelijke toepassingen van biomassastromen te bundelen en te optimaliseren. De afzonderlijke drie regio's zijn daarvoor waarschijnlijk te klein. Een aantal partners hebben reeds onderzoek gedaan naar de beschikbaarheid van biomassa en de mogelijkheid van inzet daarvan. Een totaal overzicht ontbreekt echter. De behoefte bestaat om bestaande onderzoeksresultaten met elkaar te verbinden en openstaande vraagstukken verder te onderzoeken.

Icoon Noord Holland:

Het optimaliseren van een meer hoogwaardige toepassing van biomassastromen heeft de potentie om uit te groeien tot een icoonproject voor Noord-Holland Noord.

Lokaal: bestaande initiatieven als 'natuurlijk telen'(bollensector), Agriport en HVC (vergisting en vergassing)

Doel en resultaat:

Doel:

Het uitvoeren van een onderzoek op bovenregionale schaal moet ertoe leiden dat duidelijk wordt welke stromen waar en wanneer beschikbaar zijn (aanbod van biomassa) en ook daadwerkelijk te benutten zijn voor een hoogwaardiger toepassing dan alleen verbranding.

Hierbij zullen onder meer de volgende vraagstukken aan de orde komen:

- Welke biomassastromen waar en wanneer beschikbaar zijn in Noord-Holland Noord;
- Hoe er waarde met duurzame oplossingen uit biomassa gecreëerd kan worden (kosten en baten);
- Welke innovaties mogelijk zijn rond biomassa;
- Welke rol biomassa kan spelen bij de ontwikkeling van warmtenetten. Gedoeld wordt op de transitie naar een gebouwde omgeving zonder gas verbruik.
- Of er na hoogwaardige toepassingen van biomassa als grondstof, nog biomassa resteert om naast de biomassavergassingsinstallatie in Alkmaar en naast de overige biomassa-installaties nog elders een rendabele businesscase voor een installatie te verkrijgen.
- Wat de toegevoegde waarde van de teelt van zeewier is en of dit ook een icoonproject voor Noord-Holland Noord kan worden (provincie heeft onderzoek reeds gefinancierd).

Resultaat:

1. Rapportage met inzicht in biomassastromen in NHN: wat is waar wanneer beschikbaar , Inzicht in de hoogwaardige en laagwaardige toepassingen van biomassa en de ontwikkelingen in circulair agrarisch ondernemen en inzicht in waar de opgave en kansen liggen voor biomassa in NHN.
2. Afspraken op NHN niveau over het inzetten van biomassa als hoogwaardige toepassing binnen de circulaire economie in NHN Waar kan je lokaal, regionaal en/of bovenregionaal de cirkel sluiten? En welke samenwerkingspartners zijn daar bij nodig.
3. Duidelijkheid of er op het terrein van biomassa een icoonproject ontstaat/gestimuleerd kan

Uitvoeringsprogramma 2017 + 2018 Actieplan Duurzaamheid Noord Holland Noord

<p>worden.</p> <p>4. Zeewierteelt een icoonproject of niet.</p>
<p>Acties: inspanning en planning</p> <p>6. Februari – april 2017: overleg met Provincie over onderzoek circulair en rol biomassa daarin. Overleg met bureau Circle Economy om na te gaan wat in het provinciale onderzoek is geïnterpreteerd over biomassa. Opstellen uitvraag voor Circle Economy.</p> <p>7. Mei/juni 2017: offerte Circle Economy is beschikbaar, overleg over offerte/verdere traject, na beschikbaar stellen middelen door gemeenten kan opdracht tot uitvoering verstrekt worden.</p> <p>8. Doorlooptijd van de opdracht nog niet bekend.</p> <p>9. Najaar 2017: Na oplevering rapportage onderzoek organiseren bijeenkomst voor wethouders duurzaamheid NHN: * presenteren onderzoeksresultaten, * keuze voor vervolg,</p>
<p>Geld en capaciteit</p> <p><u>Uitvoeren onderzoek:</u> Kosten geraamd op € 15.000,-- - € 30.000,-- te verdelen over de 17 gemeenten (volgens inwonerverdeelsleutel).</p> <p><u>Ambtelijke capaciteit:</u> gemeente Schagen, RUD NHN, inhoudelijke invulling bijeenkomst mogelijk in samenwerking met Provincie en Ontwikkelingsbedrijf NHN.</p>

Uitvoeringsprogramma 2017 + 2018 Actieplan duurzaamheid Noord-Holland Noord	
Onderwerp:	3. Energieneutraal bouwen/aardgasloos ontwikkelen (nieuwbouw)
Bestuurlijke trekker:	S. Bashara, wethouder Hoorn
Ambtelijk adviseur:	Gine Nicolai

Bovenregionaal: Samenwerken in dit actieplan. Op NHN niveau een versnelling in energieneutrale nieuwbouw en aardgasvrije ontwikkeling van nieuwbouwwijken. Door het aanjagen van dezelfde ambitie en het vertellen van hetzelfde verhaal, een “gelijk speelveld” voor ontwikkelaars, bouwers etc. realiseren en geen concurrentie tussen gemeenten. Gezamenlijk werken aan het oplossen van belemmeringen.

Regionaal: ambities opnemen in regionale afspraken zoals woonvisie, actieprogramma wonen etc., structuurvisie. In het ambtelijk PORA zijn al documenten opgesteld voor energieneutraal bouwen.

Lokaal: ambities vastleggen in eigen bestemmingsplannen, visiedocumenten, afspraken met bouwende partijen, ontwikkelaars, corporaties. Hiervoor zijn standaard criteria nodig.

Doel en resultaat:
Vermindering van verbruik fossiele energie en verhoging van het aandeel duurzaam opgewekte energie. Voorkomen van een nieuwe opgave voor de energiereductie voor woningen die vanaf nu gebouwd worden.
Resultaat: <ul style="list-style-type: none">
- Convenant op NHN niveau waarin gemeenten afspraak maken om energieneutraal te bouwen en gasloos te ontwikkelen (nieuwbouw) waarmee een leidraad voor een gelijk speelveld ontstaat.
- Deze afspraak wordt door gemeenten opgenomen in beleid en plannen en actief uitgedragen naar ontwikkelende en bouwende partijen
- Delen van ‘best practices’
Acties: inspanning en planning
<ol style="list-style-type: none">
10. April 2017: Opleveren concept document “Aardgasvrije nieuwbouw, verplichten of verleiden” door Servicepunt Duurzame Energie (SDE)
11. 12 mei 2017: Presentatie door SDE van de hoofdlijnen van dit document. Tijdens bestuurlijk overleg inventariseren wat de vragen van bestuurders zijn over dit onderwerp. Welke zaken moeten duidelijk zijn om tot ondertekening van een convenant over te gaan.
12. Mei/augustus 2017: doornemen document SDE met ambtenaren 17 gemeenten, toevoegen van ervaringen van NHN en elders, voorbereiden tekst convenant, contacten met stakeholders, nagaan wat nodig is voor voorkomen hausse bouwaanvragen net voor 2020 (datum aanscherping bouwbesluit).
13. September 2017, presentatie document SDE, delen ervaringen gemeenten, ondertekenen convenant.
14. Maart 2018 – ondertekening statement tijdens symposium aardgasvrij bouwen in Heerhugowaard
Geld en capaciteit
<u>Ambtelijke capaciteit:</u> gemeente Hoorn, RUD NHN, inhoudelijke invulling bijeenkomst in samenwerking met Servicepunt Duurzame Energie.

Uitvoeringsprogramma 2017 Actieplan duurzaamheid Noord-Holland Noord**Onderwerp: 4. Warmte en koude****Bestuurlijke trekker:** M. Stam, wethouder Heerhugowaard**Ambtelijk adviseur:** Katinka Hutten

Bovenregionaal: Samenwerken in dit actieplan om oplossingen te bieden voor die regio-overstijgend zijn.

Regionaal: Per RAP-regio zijn er in de periode van oktober 2016 tot juni 2017 zgn. energietransitiekaarten opgesteld. De provincie Noord-Holland heeft opdracht gegeven aan CE Delft om deze kaarten op te stellen.

Lokaal: Aanleg warmtenetten

Doel en resultaat**Doel:**

- Inzichtelijk maken van de kansen van warmtenetten.
- Regio-overstijgende warmtevraagstukken oplossen.

De verlaging van het gebruik van fossiele brandstoffen en de verhoging van het aandeel gebruik hernieuwbare energie en restenergie passen in de doelstelling van een energie neutrale gebouwde omgeving in 2050.

De resultaten van dit project zijn ook van belang en kunnen ook gebruikt worden bij het actiepunt Energieneutrale nieuwbouw (ontwikkeling “aardgasloze” wijken) + biomassa (als voeding van warmtenet)

Resultaat:

- Kennis delen over het vraagstuk van de duurzame warmtevoorziening.
- Inzicht verkrijgen in regio-overstijgende warmtevraagstukken.
- Afspraken maken over hoe/met wie die regio-overstijgende vraagstukken worden aangepakt.
- Mogelijkheid tot gezamenlijke lobby om knelpunten op te lossen.

Acties: inspanning en planning

1. De provincie heeft voor iedere RAP-regio een tweetal workshops met CE Delft georganiseerd. Resultaat van de workshops is een rapportage per gemeente en per regio waaruit duidelijk wordt wat er staat te gebeuren wanneer aardgas als fossiel warmtebron verdwijnt.
2. De meeste gemeenten hebben vervolgens gekozen voor een verdiepingsslag op deze kaarten.
3. Zodra gemeenten deze verdiepingsslag gereed hebben, kan er een bijeenkomst op NHN niveau georganiseerd worden om inzicht te verkrijgen in de regio-overstijgende vraagstukken met een verkenning hoe/met wie die regio-overstijgende vraagstukken aan te pakken. Dit hangt samen met de regionale energiestrategie. Optie om als NHN manifest ‘Aan de slag met aardgasloze wijken’ te ondertekenen.

Geld en capaciteit

Ambtelijke capaciteit: gemeente Heerhugowaard, RUD NHN, inhoudelijke invulling bijeenkomst in samenwerking met Servicepunt Duurzame Energie, HVC?

Uitvoeringsprogramma 2017 Actieplan duurzaamheid Noord-Holland Noord
---

Onderwerp:	5. Zon en wind
------------	-----------------------

Bestuurlijke trekker:	O. Rasch, wethouder Bergen
-----------------------	----------------------------

Ambtelijk adviseur:	Rob Schouten / Edwin de Waard
---------------------	-------------------------------

- **Bovenregionaal:** NHN lijkt een goed niveau om op het gebied van duurzaamheid een lobbytraject op te richten waarin onder meer de moeilijke projecten op de thema's zon & wind belegd zijn. Wat betreft zon en wind gaat het dan om de centrale vraag / behoefte hoe we op NHN niveau maatwerk kunnen bieden om meer ruimte te kunnen geven aan zon- en windprojecten die niet geheel aansluiten op het beleid van de provincie.

Hier hoort uiteraard ook een inventarisatie / verkenning bij van welke projecten op dit moment maatwerk kunnen gebruiken. Dan gaat het met name om projecten waar ruimte en draagvlak is, maar niet passen in de (provinciale) regelgeving. Lobbywerk is bedoeld om stappen te zetten waardoor het project in samenspraak met de provincie tot stand kan komen.

Inventarisatie wat verder nodig is om het doel van "maximale pv op gebouwen en akkers te bereiken. Is voldoende deskundigheid beschikbaar voor gemeenten en initiatiefnemers, waar zijn "gaten" en hoe kunnen deze gedicht worden. De Provincie gaat een congres Zonne-energie Noord-Holland organiseren (zomer 2017). Mogelijk wordt daar duidelijk dat er nog een bovenregionaal expertisecentrum/overkoepelend platform nodig is.

- **Regionaal:** Er vindt momenteel weinig lobbywerk t.b.v. projecten of activiteiten plaats op het gebied van zon en wind.
- **Lokaal:** De particuliere woningeigenaren en de aanschaf van zonnepanelen is een relatief autonoom proces, hier en daar gesteund door lokale en landelijke subsidies. Het realiseren van gevoeligere zaken als zonne-akkers, kleine windmolens en/ of kleinschalige windturbine projecten vindt nu veelal op lokale schaal plaats. Snel scorende projecten kunnen op lokaal niveau inspireren en aanjagen. Kansen liggen er indien er meer ruimte/ maatwerk ontstaat voor kleinschalige wind op bedrijventerreinen, kleinschalige windmolenprojecten en aanleg zonne-akkers. Ook zijn er nog talrijke mogelijkheden voor zonnepanelen op grotere platte daken. Kansrijk is ook het intensiever faciliteren van burgerinitiatieven, waarbij opgewekte duurzame energie gekoppeld wordt aan woningen.

Doel en resultaat

- Het realiseren van een lobby traject, richting provincie en Den Haag. Vanuit het lobbywerk worden projecten binnen de regio NHN– die niet helemaal passen in het provinciaal beleid of landelijke regelgeving – operationeel gemaakt en 'losgetrokken'. Eerste contact in het lobby traject verloopt via de provincie.

Effect hiervan is dat de wat lastige projecten op gebied van wind en zon toch vlot kunnen worden getrokken. Een optimale regionale benutting van de potentie aan zonne- en windenergie. Dit draagt bij aan een verdere vergroting van het aandeel duurzame energie in NHN regio en de noodzakelijke reductie in CO2-uitstoot. Hierbij zal rekening gehouden moeten worden met de bepaalde beperkingen (beleidsrichtlijnen provincie), maar vooral met de kansen die vanuit een bovenregionale schaal beter benut kunnen worden.

- Nagaan of er behoefte/noodzaak is aan ondersteuning etc. voor gemeenten en initiatiefnemers als bedrijven, bewoners, energiecoöperaties, om de maximale pv op daken en akkers te

realiseren. En als er behoefte/noodzaak is, deze realiseren.

- Energieneutraal in 2040.

Resultaat:

- Gezamenlijke lobby voor zon en wind op NHN niveau waardoor projecten die vastlopen toch gerealiseerd kunnen worden.
- Communicatietraject voor de energietransitie (wat gaat provincie doen met resultaten werkateliers Energie en Ruimte).

Acties: inspanning en planning

15. 2017: Inventariseren van de projecten die maatwerk nodig hebben. Kan plaatsvinden tijdens de bijeenkomsten van de wethouders duurzaamheid voor het actieplan of via regionale overleggen of aanmelding bij de bestuurlijke trekker.
16. Indien en zodra gewenst: Plan opstellen voor het vormgeven van het Lobbywerk.

Geld en capaciteit

Ambtelijke capaciteit: gemeente Bergen, RUD NHN, eventuele lobby richting Den Haag in samenwerking met provincie.

Budget en capaciteit

Naar verwachting zal er jaarlijks budget benodigd zijn voor onderzoek en uitvoering van het actieplan duurzaamheid NHN. Dit jaarlijkse bedrag is geschat op €75.000,-. Het voorstel is om dit budget voor te verdelen over de 17 gemeenten op basis van de inwoneraantallen. Dit komt neer op de volgende verdeling:

Bevolking; geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en regio, 1 januari 2016

	Bevolking naar geslacht		kosten € 75.000
	Mannen en vrouwen	% van totaal	budget per gemeente
gemeente	aantal		€ 75.000
Alkmaar	116.573	17,7%	€ 13.291
Bergen (NH.)	29.943	4,6%	€ 3.414
Castricum	34.604	5,3%	€ 3.945
Drechterland	19.400	2,9%	€ 2.212
Enkhuizen	18.455	2,8%	€ 2.104
Heerhugowaard	53.927	8,2%	€ 6.149
Heiloo	22.689	3,4%	€ 2.587
Den Helder	56.275	8,6%	€ 6.416
Hollands Kroon	47.546	7,2%	€ 5.421
Hoorn	72.172	11,0%	€ 8.229
Koggenland	22.471	3,4%	€ 2.562
Langedijk	27.447	4,2%	€ 3.129
Medemblik	43.725	6,6%	€ 4.985
Opmeer	11.336	1,7%	€ 1.293
Schagen	46.159	7,0%	€ 5.263
Stede Broec	21.493	3,3%	€ 2.451
Texel	13.574	2,1%	€ 1.548
totaal	657789	100,0%	€ 75.000

